

NEŠTĚSTÍ NA DOLE ČSM

Dne 20.12.2018 byly jednotky stálé pohotovosti HBZS Ostrava povolány k likvidaci následků výbuchu metanovzdušné směsi v oblasti porubu č.292200/1 a ražby č.290220/1. Tato ničivá exploze měla tragické následky. Na obou pracovištích zahynulo celkem 13 horníků (12 Poláků dodavatelské organizace a 1 Čech). Další čtyři zranění byli odvezeni lékařským výjezdem HBZS a leteckou záchrannou službou k ošetření do okolních nemocnic. Dva nejvíce popálení jsou v péči popáleninového centra Fakultní nemocnice Ostrava-Poruba (1 v kritickém stavu a druhý mimo ohrožení života). Jednotkám záchránářů povolaných z celého OKD, řízených VLH (vedoucí likvidace havárie)

postíženého dolu a VZS (velitel baňského záchranného sboru) Hlavní baňské záchranné stanice se ve spolupráci s polskými záchránáři (dohoda premiérů obou zemí Mateusze Mo-

rawieckiho a Andreje Babiše) se podařilo vyprostit a dopravit na povrch 4 mrtvé horníky. O stavbě výbuchuvzdorných hrází a následném výbuchuvzdorném uzavření oblasti v širším okruhu rozhodl VLH z důvodu zjištěného nahromadění výbušných koncentrací plynů, které ohrožovaly bezpečnost zasahujících záchránářů. Vyproštění ostatků devíti horníků proběhne až po prokazatelném snížení obsahu kyslíku v uzavřené oblasti. Bezprostředně po havárii zahájil Obvodní baňský úřad pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého vyšetřování příčiny tohoto neštěstí, které si vyžádalo 13 lidských životů.

Čest jejich památce

Vážení kolegové,

Dovolte, abych začal vyjádřením soustrasti rodinám horníků, kteří zahynuli při mimořádné události na Dole ČSM Sever dne 20. 12. 2018. Kdo pracoval na šachtě ví, že není nic smutnějšího, než když se vyvěsí černá vlajka, ta vždy symbolizuje smutek, který je tentokrát umocněn faktem, že tragická událost postihla hned 13 horníků pracujících v oblasti 29. sloje na Dole ČSM Sever. V hornictví pracuji od roku 1982 a byl to zrovna Důl ČSM, kde jsem nastoupil a působil na něm celkem 29 let. Tak jsem si

vědom, že toto důlní neštěstí je a bude v celé 60leté historii Dolu ČSM jeho největší tragédií a bude také věčnou připomínkou na riziko hornické profese.

Teď nás baňské záchránáře čeká ještě hodně práce při likvidaci této mimořádné události, ale jsem přesvědčen, že ji zvládneme bezpečně.

V závěru bych se s úctou a pokorou poklonil nejen před oběťmi mimořádné události na Dole ČSM ze dne 20. 12. 2018, ale všemi těmi, kteří ztratili své životy v hornictví.

S úctou, „Zdař Bůh“

Ing. Josef Kasper, ředitel HBZS

Činnost HBZS Ostrava ve IV. čtvrtletí 2018

Od 1. 1. 2018 do uzávěrky 31.12.2018 bylo v rámci pohotovostní služby vyhlášeno celkem 205 poplachů.

V listopadu proběhl na HBZS kurz první pomoci, který je certifikovaný Evropskou resuscitační radou (ERC) a je v řadě zemí považován za minimální standard. Kurzu se zúčastnili vybraní členové sboru a mechanici. Obsahem kurzu byl nácvik základní neodkladné resuscitace na výukovém modelu a nácvik bezpečného použití AED v rámci neodkladné resuscitace. Tento kurz byl velice vydařený, jak po odborné, tak i po organizační stránce. Po úspěšném absolvování kurzu obdrželi všichni účastníci certifikát ERC s mezinárodní platností.

Na pravidelné poradě velitelů pohotovosti HBZS a jejich zástupců bylo navrženo pokračování tohoto odborného kurzu a postup-

ném proškolení celého záchranného sboru HBZS Ostrava.

V laboratoři (oddělení speciální záchranné techniky) byly prováděny rozborů vzorků ovzduší a příprava směsí plynů. Rovněž jsme zabezpečili plnění ampulí pro merkaptanová relé.

Oddělení fotodokumentaristiky se podílelo na dokumentaci mimořádných událostí v OKD, a.s.

30. listopadu před svátkem svatě Barbory, předal na návrh štábu baňské záchranné služby předseda českého baňského úřadu v Praze, oceněným baňským záchránářům v obvodu působnosti hlavní baňské záchranné stanice v Ostravě v pietní místnosti záchranné stanice expozice hornického muzea na Landeku záslužné záchranné kříže. Seznam vyznamenaných naleznete uvnitř listovky.

Autoři: Ing. Jaroslav Provázek, Jaroslav Španihel

Dne 20.12.2018 došlo k největšímu důlnímu neštěstí v historii Dolu ČSM.

Datum 20. prosinec 2018 zůstane v našich srdcích navždy spojeno s důlním neštěstím na Dole ČSM, při kterém zahynulo 13 našich kolegů havárií. Nelze slovy vyjádřit to, co pocítujeme, neštěstí hluboce zasáhlo nejen všechny zaměstnance Dolu ČSM, ale celé hornické obce. Chtěli bychom vyjádřit hlubokou a upřímnou soustrast rodinám a blízkým obětí této tragédie, která je o to bolestivější, že se stala v období Vánoc.

Při likvidaci této těžké havárie zasahovaly v dole čtyři záchránářů HBZS, ČSM, okolních šachet a rovněž také polští kolegové záchránáři z Bytomi, kteří výrazně přispěli svou pomocí při stavbě hrází. Práce v dole probíhaly nepřetržitě až do 23. 12. 2018, kdy byla oblast postížená havárií, výbuchuvzdorně uzavřena čtyřmi hrázi a následně 24. 12. 2018 byl v 6 hodin ukončen havarijní stav. Zásah záchránářů byl nesmírně náročný, a to jak fyzicky, tak psychicky. Z pozice záchránáře oceňuji zejména prvotní zásah výjezdu HBZS a průzkum spojený s vyproštěním tří postížených dne 23. 12.

Všem záchránářům, kolegům, specialistům a vedoucímu likvidace havárie děkuji za nasazení, se kterým přistupovali k likvidaci této havárie. Hluboce se skláním před odvahou a statečností baňských záchránářů a přeju jim do roku 2019 pevné zdraví a hodně sil k profesionálnímu výkonu jejich práce.

Zdař Bůh

Karel Blahut, závodní dolu

Ilustrační foto

Slavnostní předání záchrannářských záslužných křížů v Ostravě

Předseda ČBÚ Ing. Štemberka Ph.D. při slavnostním projevu

Rok s rokem se sešel a opět v předvečer svátku Svaté Barbory – patronky horníků proběhlo v „Síni tradic“ hornického muzea na Landeku slavnostní předání záchrannářských záslužných křížů oceněným báňským záchrannářům. Tento slavnostní akt zajišťovala OKD, HBZS, a.s. pod kterou vyznamenání záchrannáři územně patří. Po slavnostním projevu předsedy Českého báňského úřadu v Praze a hornické hymně následovalo samotné předání záchrannářských záslužných křížů. V souladu s usnesením jednání Štábu báňské záchranné služby České republiky převzalo z rukou předsedy Českého báňského úřadu v Praze Ing. Martina Štemberky, Ph.D a předsedy Obvodního báňského úřadu pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého Bc. Ing. Libora Hrocha záchrannářská vyznamenání za mimořádný výkon při záchrane lidských životů a majetku, nebo za mimořádné výsledky při záchrannářské činnosti celkem 22 záchrannářů:

Zlatý Záchrannářský záslužný kříž

Ing. Ladislav Békeš,

HBZS Ostrava, záchrannář od roku 1988.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru, za řízení prací na likvidaci a odstraňování následků důlních nehod, při výjezdech pohotovosti HBZS a záchranu postižených po důlním otřesu v oblasti porubu 331 211 na Dole ČSM.

Petr Kawka,

ZBZS Dolu ČSM, záchrannář od roku 1991.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru a práci při zdolávání následků endogenního požáru v porubu 400 006.

Josef Pagáč,

HBZS Ostrava, záchrannář od roku 1985.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru, za práci na likvidaci a odstraňování následků důlních nehod, záchranu lidských životů a zdraví při výjezdech pohotovosti HBZS, záchranu postižených po důlním otřesu v oblasti porubu 331 211 na Dole ČSM.

Václav Vávra,

ZBZS DIAMO, státní podnik, odštěpný závod

Odra, záchrannář od roku 1986. Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru, práci při zdolávání následků mnoha důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru, zásahy související s nekontrolovanými výstupy metanu na povrchu a údržbě likvidovaných důlních děl.

Stříbrný Záchrannářský záslužný kříž

Ing. Zdeněk Hanák,

ZBZS Dolu Karviná, člen báňského záchranného sboru od roku 1981.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru a řízení prací při zdolávání následků důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Zdeněk Chvojka,

ZBZS Dolu ČSM, záchrannář od roku 1984.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní řídicí činnost v báňském záchranném sboru a řízení prací při zpřístupňování požářiště v porubu 461 202 na Dole ČSM.

Ing. Antonín Jahn,

ZBZS Dolu Darkov, člen báňského záchranného sboru od roku 1986.

Vyznamenán je za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru a řízení prací při zdolávání následků důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Miroslav Skotnica,

Hlavní báňská záchranná stanice Ostrava, člen báňského záchranného sboru od roku 1987.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru, za práci mechanika báňské záchranné služby v oblasti speciální záchrannářské techniky a výjezdových vozidel.

Květoslav Tylek,

Hlavní báňská záchranná stanice Ostrava, člen báňského záchranného sboru od roku 1989.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v báňském záchranném sboru, za práci mechanika báňské záchranné služby v oblasti speciální záchrannářské techniky a výjezdových vozidel.

Bronzový Záchrannářský záslužný kříž

David Barchanský,

Hlavní báňská záchranná stanice Ostrava, záchrannář od roku 2002.

Vyznamenán za obětavý výkon pohotovostní služby a práci na likvidaci a odstraňování následků důlních nehod při důlních a lékařských výjezdech pohotovosti HBZS.

Ing. Robert Duchoň,

ZBZS Dolu Paskov, záchrannář od roku 1987.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v dobrovolném i stálém záchranném sboru na Dole Paskov a aktivní účast na likvidaci mnoha důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Lubomír Drapa,

ZBZS Dolu ČSM, záchrannář od roku 2000.

Vyznamenán za profesionální řízení prací při zpřístupňování požářiště v porubu 461 202 na Dole ČSM.

Emil Dzurňák,

ZBZS Dolu DARKOV, záchrannář od roku 1996.

Vyznamenán za přesné a vysoce odborné plnění vydaných příkazů v záchrannářských zásazích při likvidaci důlních požárů a nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Dalibor Hejna,

HBZS Ostrava, záchrannář od roku 2002.

Vyznamenán je za práci na likvidaci a odstraňování následků důlních nehod, záchranu života a zdraví postižených při důlním výjezdu po otřesu na v oblasti porubu 300 2013/1 a při

Předání vyznamenání

likvidaci mimořádné události na „pásovleku“ pro dopravu osob na překopu č. 910 na Lokalitě Lazy.

Miloš Hlavička,

ZBZS Diamo, státní podnik, odštěpný závod Odra, záchranář od roku 1992.

Vyznamenán za práci na likvidaci a odstraňování následků důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Petr Košťalik,

ZBZS Dolu ČSM, záchranář od roku 1994. Vyznamenán za aktivní účast na likvidaci mnoha záchranném sboru a práci při zpřístupňování požářiště v porubu 461 202 na Dole ČSM.

Ing. Marek Michalčák,

ZBZS Dolu ČSM, záchranář od roku 1994. Vyznamenán za profesionální řízení prací při zpřístupňování požářiště v porubu 461 202 na Dole ČSM.

Pavel Myšínský,

ZBZS Dolu Paskov, záchranář od roku 1999.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost v dobrovolném i stálém záchranném sboru Dolu Paskov a aktivní účast na likvidaci mnoha důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Roman Nogol,

ZBZS Dolu Karviná, záchranář od roku 1997. Vyznamenán za vynikající práci při zásahu záchranných na likvidaci zvýšeného obsahu oxidu uhelnatého v prostoru bývalého nárazí 9. patra v jámě DO III.

Petr Okratzka,

ZBZS Dolu Karviná, záchranář od roku 1991.

Vyznamenání záchranářů

Vyznamenán za vynikající práci při zásahu záchranných na likvidaci zvýšeného obsahu oxidu uhelnatého v prostoru bývalého nárazí 9. patra v jámě DO III.

Ladislav Ponča,

ZBZS Dolu DARKOV, záchranář od roku 1991.

Vyznamenán za aktivní podíl na likvidaci a odstraňování následků důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Karel Surmař,

ZBZS Dolu Karviná, záchranář od roku 1987.

Vyznamenán za dlouholetou aktivní činnost a práci na likvidaci a odstraňování následků důlních nehod v Ostravsko-karvinském revíru.

Slavnostního aktu byli přítomni i vrcholní představitelé OKD, zástupci odborů a manželky vyznamenaných.

Autor článku: Jaroslav Španihel

Foto: archiv HBZS

Slavnostní předání záchranných záslužných křížů v Mostě

Tradiční slavnostní předávání Záchranných záslužných křížů báňským záchranářům z obvodu působnosti Hlavní báňské záchranné stanice Most a Hlavní báňské záchranné stanice Praha se uskutečnilo dne 28. 11. 2018 v reprezentativních prostorách Rytířského sálu hradu Hněvín v Mostě.

Předání zahájil úvodním slovem zástupce Českého báňského úřadu Ing. Martin Štemberka, Ph.D., předseda Českého báňského úřadu, ve kterém mimo jiné vyzdvihl morální vlastnosti a hodnoty záchranného povolání, které charakterizují jednotlivá ramena záchranného kříže, jenž je ve znaku báňské záchranné služby. Závěrem poděkoval oceněným záchranářům za jejich záslužnou činnost i jejich rodinám za trpělivost a zázemí, které jim poskytují.

Na návrh ředitele HBZS Most Ing. Josefa Trykara, ředitele HBZS Praha Ing. Víta Svátého převzali „Záchranný záslužný kříž“ z rukou Ing. Martina Štemberky, Ph.D., předsedy Českého báňského úřadu, tyto záchranáři:

Zlatý Záchranný záslužný kříž

Václav Zollpriester, důchodce - dlouholetý člen sboru ZBZS dolu Kohinoor, záchranář od roku 1970, vyznamenán za dlouholetou obětavou a spolehlivou práci při mnoha zásazích v dole, zejména ve stěnových porubech na dole Kohinoor.

Stříbrný Záchranný záslužný kříž

Karel Kopřiva, důchodce - bývalý člen sboru HBZS Kladno, záchranář od roku 1984, vyznamenán za celoživotní práci v báňském záchranném sboru a za dlouholetou oddanost své hornické a záchranné profesi.

Libor Macák, záchranář - zástupce hlavního mechanika na HBZS Most, záchranář od roku 1984, vyznamenán za dlouhodobě velmi dob-

ré pracovní výsledky, obětavou a odborně erudovanou práci v báňském záchranném sboru.

Petr Zapletal, záchranář - směnový technik na HBZS Most., záchranář od roku 1989, vyznamenán za velmi dobrou a dlouhodobě spolehlivou práci, za aktivní přístup k plnění úkolů báňské záchranné služby a pracovních povinností.

směnový technik na HBZS Most, záchranář od roku 2000, vyznamenán za obětavou a dlouhodobě spolehlivou práci v báňském záchranném sboru.

Jiří Merhaut, záchranář - vedoucí mechanik ZBZS dolu ČSA, záchranář od roku 2000, vyznamenán za obětavou a spolehlivou práci při zásazích na dolech Centrum a ČSA.

Vyznamenání s předsedou ČBÚ Ing. Martinem Štemberkou, Ph.D.

Bronzový Záchranný záslužný kříž

Petr Čech, záchranář - četař ZBZS dolu ČSA, záchranář od roku 2002, vyznamenán za obětavou a spolehlivou práci při zásazích na dole Centrum a ČSA.

Petr Kratochvíl, záchranář - zastupující

Roman Ratsam, záchranář - člen sboru ZBZS Odolov, záchranář od roku 1989, vyznamenán za příkladnou pracovní obětavost, odbornost a za záchranu lidského života při zdravotním výjezdu v r. 2018.

Autor článku: Ing. Slabák Radim

Nový sebezáchranný přístroj v OKD, a.s.

V roce 2019 bude zahájena obměna sebezáchranných přístrojů v OKD, a.s. Je to již 67 let, kdy se na hlubinných dolech v ostravsko-karvinském revíru realizuje koncepce sebezáchrany pomocí sebezáchranných přístrojů.

První konstrukce sebezáchranného přístroje se však objevila mnohem dříve. Po katastrofě 1894 na Dolech Jan a Františka v Karviné, kde ve zplodinách po výbuchu zahynulo 235 horníků. Tento přístroj, později zvaný Walcher – Gaertnerův, byl regeneračním přístrojem s tlakovým kyslíkem. Vybavení pracujících v podzemí se však neuskutečnilo pro naprostý nezájem majitelů dolů. Teprve v roce 1951 se v OKR poprvé objevily filtrační sebezáchranné přístroje po nehodách na Dolech Antonín Zápotocký, ČSA a Doubrava. Prvními přístroji byly tehdy již osvědčené modely Dräger 623. Celkem 6 000 kusů bylo rozmístěno na dolech Karvinské části revíru.

Hlavní báňská záchranná stanice Ostrava provedla v roce 2018 rešerži současných sebezáchranných izolačních přístrojů s chemicky vyviněným kyslíkem. Do užšího výběru byly vybrány 2 sebezáchranné přístroje, které jsme postupně testovali na simulátoru dýchání v laboratoři HBZS podle standardů EN 13794:2002 a následně při praktických zkouškách v dýmnici HBZS Ostrava podle evropského standardu EN 13274-2.

Praktické zkoušky v dýmnici [foto autor]

Simulátor dýchání [foto autor]

Na základě těchto zkoušek byl vybrán sebezáchranný přístroj 1 PVM KS. Předchůdce tohoto přístroje se v české republice používal od osmdesátých let minulého století pod označením řada ŠSS od ŠS-7 až po typ ŠSS 1 PV KS. V ostravsko-karvinském revíru byl používán nepřetržitě až do roku 2009, kdy ho na 10 let nahradil přístroj OXY K 50S firmy Dräger. Tyto přístroje skončí svoji životnost v průběhu let 2019 až 2022.

Přístroj ŠSS 1 PVM KS
(používán v OKD, a.s. 2000-2009)

Přístroj OXY K 50S
(používán v OKD, a.s. 2009-2022)

Přístroj 1 PVM KS (nasazen v OKD, a.s. 2019-...)

Technické údaje sebezáchranného přístroje 1 PVM KS (EN 13794:2002):

Nominální výdrž v souladu s EN 13794:2002 - při 35l.min ⁻¹ (únik) - při 10l.min ⁻¹ (čekání na pomoc)	60 minut 180 minut
Dýchací odpor (nádech – výdech)	0,75 kPa
Teplota vdechovaných vzdušín, max.	50°C
Obsah kyslíku v nadechovaných vzdušínách min.	21%
Průměrná obsah CO ₂ v nadechovaných vzdušínách během nominálního pracovního nasazení	1,5%
Objem dýchacího vaku	6l
Celkové rozměry (bez ramenního popruhu)	
Průměr válce(přístroje)	152mm
Výška přístroje	262mm
Hmotnost	3,0kg
Provozní teplota	-6°C - +60 °C
Relativní vlhkost	Až 100 %

Nejdůležitější je vždy klást důraz na školení a cvičení v použití záchranných přístrojů. Mějme vždy na paměti, že každý pracovník v podzemí se může efektivně chránit při nebezpečí a pomáhat druhým jen za podmínky, že se může plně spolehnout na své vybavení, stoprocentně mu důvěřuje a umí ho bezpečně ovládat.

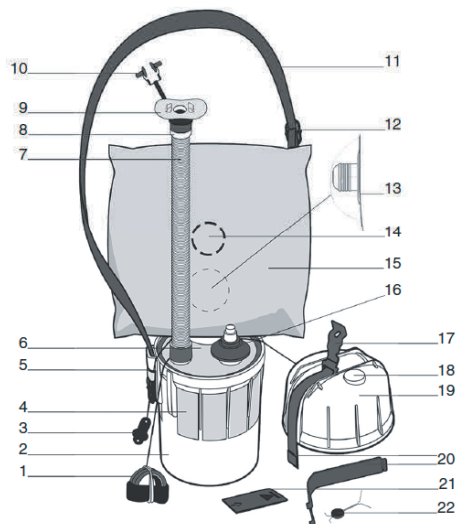
- V souladu s ustanovením §4a, odst.5 a 6 vyhlášky ČBÚ č. 22/1989 Sb. v platném znění proběhne před prvním přidělením nového sebezáchraného přístroje seznámení a praktický výcvik všech uživatelů. Toto školení a cvičení bude organizovat a provádět příslušná závodní báňská záchranná stanice v součinnosti s HBZS Ostrava. První nasazení tohoto nového přístroje proběhne na Dole ČSM.

Sebezáchraný přístroj je základním osobním ochranným prostředkem všech osob vstupujících do podzemí. Nedokážeme si představit hornickou činnost při které by nebyl zajištěn únik z ohroženého prostoru s použitím sebezáchraného přístroje.

Součásti přístroje 1 PVM KS

1. Ochranné brýle
2. Obal
3. Ucpávka
4. Piktogramy
5. Držák
6. Regenerativní kazeta
7. Dýchací trubice
8. Výměník tepla a vlhkosti
9. Ústenka
10. Nosní svorka
11. Ramenní popruh
12. Přezka
13. Zátka
14. Pojistný ventil
15. Dýchací vak
16. Spouštěč
17. Pákový zámek
18. Ukazatel vlhkosti (volitelné příslušenství)
19. Víko
20. Spojovací pásek
21. Krytka
22. Pečeť – plomba

OKD, HBZS, a. s., Lihovarská 10/1199, 716 03 Ostrava-Radvanice
tel.: +420 596 258 111, e-mail: sekretar@hbzs-ov.cz, http://www.hbzs-ov.cz

Autor: Ing. Jaroslav Provázek

OVĚŘTE SI SVÉ ZNALOSTI dnes požární technika

1. **Požární rozvod vody v dole je označen:**
  - a) Zelenou
  - b) Červenou
  - c) Modrou
2. **Při hašení přímým proudem stříkáme:**
  - a) Od krajů požářiště
  - b) Nejprve do ohniska
  - c) K odříznutí plamene
3. **Se správným použitím hasicích prostředků musí být seznámení:**
  - a) Všichni pracující
  - b) Technici a záchranáři
  - c) Důlní záchranáři
4. **Aby mohl vzniknout oheň, je zapotřebí:**
  - a) Zápalná teplota, kyslík a hořlavina
  - b) Zdroj zapálení a hořlavina
  - c) Kyslík, sucho a zápalná teplota
5. **Při hašení přímým zásahem mají záchranáři dýchací přístroje:**
  - a) V pohotovosti vedle sebe
  - b) V pohotovosti na zádech
  - c) Nasazené
6. **Znak C v označení požárních hadic znamená, že jde o průměr:**
  - a) 52 mm
  - b) 80 mm
  - c) 110 mm
7. **Znak B v označení požárních hadic znamená, že jde o průměr:**
  - a) 75 mm
  - b) 52 mm
  - c) 110 mm
8. **Třídy požáru „A“:**
  - a) Hoření pevných látek
  - b) Hoření kapalných látek
  - c) Hoření plyných látek
9. **Třídy požáru „B“:**
  - a) Hoření lehkých alkalických kovů
  - b) Hoření plyných látek
  - c) Hoření kapalných látek
10. **Opouštíme-li požár, instalujeme v profilu důlního díla proudnici:**
  - a) Přímou
  - b) Clonovou
  - c) Clonovou, která vytváří mlhu nebo spirálovou
11. **Počínající požár je v dole povinen hasit:**
  - a) Jenom záchranář
  - b) Každý, kdo požár zpozoroval
  - c) Nehasím, jen nahlásím
12. **Hasicí přístroj typu S použijí k hašení:**
  - a) Elektrických zařízení pod napětím, hořlavých kapalin
  - b) Nánosu uhelného prachu
  - c) Dřevěného obložení chodby
13. **Stačí k uhašení odebrání jedné z podmínek hoření:**
  - a) ne
  - b) ano
  - c) ano, ale musí to být kyslík
14. **Mezní hodnota jmenovitého tlaku vody u izolovaných požárních hadic je:**
  - a) 0,4 MPa
  - b) 1 MPa
  - c) 1,37 MPa
15. **Pěnogenerátor One Seven má výkon:**
  - a) 5 000l/min One Seven pěny
  - b) 3 000l/min One Seven pěny
  - c) 6 000l/min One Seven pěny
16. **Práškové hasicí přístroje využívají efekt:**
  - a) Clonový
  - b) Stěnový
  - c) Dusivý a stěnový
17. **Zásah do větrní sítě dolu povoluje:**
  - a) Velitel záchranných sborů
  - b) Velitel důlní základny
  - c) Vedoucí likvidace havárie

1) b, 2) a, 3) a, 4) a, 5) c, 6) a, 7) a, 8) a, 9) c, 10) c, 11) b, 12) a, 13) b, 14) c, 15) c, 16) c, 17) c

Ohlédnutí za rokem 2018 na závodní báňské záchrané stanici Odolov

Personální změny

Letošní rok na ZBZS Odolov probíhal ve znamení velkých změn. Asi tou nejzásadnější změnou byl odchod Josefa Totha, vedoucího ZBZS, do zaslouženého důchodu. Na jeho místo nastoupil Martin

- Bohdašín - úprava výtoku důlních vod Josef 5 Bohdašín - v roce 2015 byl nahlášen propad na soukromém pozemku, v roce 2018 v místě propadu byla záchranáři vyhloubena průzkumná jáma cca 12 m, průběh štoly byl ověřen,

Dvořák, který na ZBZS pracuje od roku 2012. Další změnou bylo ukončení hlavního pracovního poměru u pana Milana Dufky, požárního technika ZBZS, kterého nahradil pan Petr Šafář. A do třetice, tedy poslední personální obměnou, je přeřazení pana Jiřího Nyklíčka z řadového záchranáře na pozici směnového technika ZBZS. Do hlavního pracovního poměru byli během roku přibráni dva zaměstnanci, jeden absolvoval záchranářský kurz na HBZS Ostrava a druhý zatím bude získávat potřebnou praxi v oboru. V současné době má ZBZS Odolov 26 zaměstnanců.

Nová technika

V letošním roce byl z velké části obnoven vozový park dopravně zdravotní služby (2 sanitní vozy) a vozový park technických vozidel byl doplněn o devíti-místné vozidlo Ford Transit FAD. Nejzásadnější nákup nové techniky spočívá v pořízení 6 kyslíkových dýchacích přístrojů PSS BG 4 Plus a nového rotačního vrtacího stroje, určeného pro geologicko-průzkumné práce na Jižní Moravě.

Zajímavé činnosti ZBZS

1. Činnosti spojené se zahlazovacími následky hornické činnosti

v profilu štoly byl zjištěn zával ve směru nátok. V současné době je zpracováván projekt na definitivní řešení výtoku důlní vody.

- Bečkov - na jaře letošního roku byl nahlášen nekontrolovaný výtok a podmáčení soukromého pozemku v obci Bečkov, vrt je veden v evidenci s.p. Diamo, na základě objednávky bylo vyřešeno odvodnění postižené oblasti a zajištění kontrolovaného výtoku z problémového vrtu.

- Bečkov - likvidace HDD jáma Novátorek v k. ú Bečkov, dílo zlikvidováno v souladu s vyhl. ČBÚ č. 52/1997 (železobetonový poval s kontrolním otvorem).

- Rtně v Podkrkonoší - likvidace vodojemu Kozinec - dílo sloužící jako zásobník vody pro býv. Důl Zděněk Nejedlý, likvidace proběhla na žádost MÚ Rtně v Podkrkonoší. Dílo bylo přístupné a ohrožovalo.

- Hodonín - spolupráce na likvidaci ekologické zátěže po těžbě ropy a zemního plynu (relikvidace ropoplynových sond), odběr půdních vzorků do hloubky 3,5 m, celkem odvrtno za letošní rok cca 1460 vrtů.

- Chabařovice, Most, Karlovy Vary - průzkumná a kontrolní čin-

nost potápěčského oddílu ZBZS Odolov na zatopených lomech (povrchová těžba hnědého uhlí).

2. komerční činnosti

- požární servis - celkem zkontrolováno cca 2000 PHP a 550 pož. hydrantů.

- podzemní vojenská tvrz Stachelberg - zajištění stability křížení páteřní chodby s galeriemi v podzemí pevnosti pomocí ocelové poddajné výztuže TH profil

silikátů) - čištění vápenných a popílkových sil pomocí lezecké techniky, odběr mokrých a suchých vzorků vzdušnin pro rozbor na HBZS Ostrava.

- školení první pomoci - školení první pomoci odborně kvalifikovaným lektorem u firem DPS Beránek, VZS ČR, Continental Trutnov, Continental Adršpach, SDH Libňatov, SDH Velké Svatoňovice (vyškolen 275 osob).

lichoběžníkový LB 4 (K 21). Celkem zajištěny dva kříže. V minulosti několikrát proběhlo zajišťování kritických částí prohlídkových chodeb pomocí svorníků.

- Poříčí u Trutnova - spolupráce s uhelnou elektrárnou EPO, technická pomoc prováděná ve ztížených mikroklimatických podmínkách, většina prací prováděna pomocí lezecké techniky. Dvakrát byl využit i potápěčský oddíl (zajištění netěsnosti jezu na Labí, průzkum zavodněného potrubí pomocí podvodního robota), jednou byl využit dron s thermokamerou - protizáparová prevence na skládce štěpek.

- Jaroměř - bioplynová elektrárna, výměna míchadel ve vyhnívací nádrži, práce v nedýchatelném prostředí. (celkem 4 x).

- Porfrix Trutnov (výroba plyno-

3. Dopravně zdravotní služba

- dopravně zdravotní službu zajišťuje 6 standardně vybavených sanitních vozidel VW Transporter, z toho jedno je vybaveno nadstandardně jako výjezdový vůz

- ke konci listopadu 2018 usku- tečně celkem cca 8550 převozů, z toho cca 380 tzv. primárně (tj. převoz na výzvu dips. ZZS KHK)

- dvě úspěšné resuscitace

4. Cvičení záchranářů nad rámečnou vyhláškou ČBÚ č. 447/2001 Sb.

- 1 x elektrárna Poříčí - raněný v podzemní technologii zauhlování

- 1 x Lozorno - likvidace erupce plynu (spolupráce s HBZS Hodonín)

- 1 x historický důl Kovárna - Obří důl - transport zraněného návštěvníka z podzemí

Mgr. Martin Dvořák,
vedoucí ZBZS Odolov

Mezinárodní cvičení v Rakousku

HBZS Ostrava a ZBZS Wismut (Německo)

Dny rakouského báňského záchranářství a Hlavní cvičení báňských záchranářských sborů se konaly 11. a 12. října 2018 v rakouském dřívě hlavně hornickém a od roku 1996 lázeňském městě Bad Häringu. Již v roce 1766 zde byly v nadmořské výšce mezi 760 až 870 m objeveny výchozy hnědouhelných slojí. Těžba hnědého uhlí byla zahájena 1781 a byla provozována do roku 1956. Dobývané uhlí bylo náchylné k samovznícení a v oblasti došlo k několika velkým požárům. Toto nebezpečí hrozí dodnes. V době největšího rozmachu těžby uhlí počátkem 20. století pracovalo v hloubce kolem 600 m pod zemí 470 horníků. Postupně se v oblasti začala provádět i těžba velmi kvalitního slínu pro výrobu cementu. Od roku 1953 se slín a vysoce kvalitní 96 – 98 % vápenec dobývají povrchovým způsobem. V okolí jsou provozovány dva velké lomy, odkud je vápenec dopravován pásovými dopravníky o délce 3,2 km částečně vedenými podzemím na nádraží v blízkém Kirchbichlu a pak dále ke zpracování do Německa. V roce 1951 byly objeveny sírné léčivé prameny, což umožnilo rozvoj lázeňství. Ve zdejších lázních se léčí onemocnění pohybového ústrojí.

Organizací jednání a cvičení zajišťovala rakouská Hlavní báňská záchranářská stanice, ZBZS Tyrol ve spolupráci s Cementárnou rohodorfské skupiny za podpory města Bad Häringu. Kromě sedmi čet rakouských báňských záchranářů a složek ostatních záchranářských služeb, hasičského záchranářského sboru, speciální jednotky rakouské spolkové armády, lékařů, zdravotníků a policie se cvičení zúčastnili i báňští záchranáři z Itálie jedna četa, z Německa 3 čety, z Polska jedna četa a četa HBZS Ostrava ve složení: četař Petr Hanzelka, záchranáři Jan Šulej st., Patrik Rakošan, Roman Mančík a Milan Sabo. Cvičení se dále zúčastnili Ing. Ladislav Békeš (VZS) a Václav Smička – člen Štábu vedoucího cvičení, který také tlumočil zadané úkoly z němčiny do češtiny pro četu HBZS Ostrava. Celkem se cvičení zúčastnilo 231 osob.

V úvodu Dne rakouského báňského záchranářství, konaného ve čtvrtek 11. října v hotelu Das Sieben vystoupili se zdravím starosta města Bad Häring, zástupce Hospodářské komory Rakouska, vedoucí zkušebny sebezá-

chranných přístrojů HBZS Lipsko a zástupce Spolkového ministerstva pro udržitelný rozvoj a turismus. V další části jednání následovaly přednášky účastníků k tématům vývoje báňské záchranářské služby v Tyrolsku, fyziologické kontroly měření teploty tělesného jádra při zásazích báňských záchranářů, zkoušení kyslíkových sebezáchranářských přístrojů na HBZS v Lipsku, vyhlásování poplachů pro BZS v Tyrolsku, lékařském zabezpečení zásahů báňských záchranářů v Tyrolsku, o aktivitách hostitelské Rohdorfské skupiny, dobývání vápence v Bad Häringu, aktuálním vývoji báňského záchranářství v Rakousku a na závěr informace k hlavnímu cvičení. První den jednání byl zakončený společným posezením účastníků na tradičním „Hornickém večeru“, kde si bábšti záchranáři mezi sebou vyměňovali zkušenosti a poznatky jak z běžného důlního provozu a pracích, tak z výcviku a ostrých zásahů.

Námětem Hlavního cvičení v pátek 12. října 2018 byla záchrana osob v podzemí ve spolupráci všech báňských záchranářských sborů a veřejných zásahových složek hasičů, zdravotníků, policie a rakouské spolkové armády. Zaměstnanci Rohdorfské skupiny provádí ve třísměnném provozu zajišťovací práce v podzemí v Bad Häringu/Kirchbichlu. Při střídání směn v 6:00 hod nevyfáral žádný pracovník noční směny. Jeden pracovník ranní směny se pokouší neúspěšně navázat kontakt s kolegy v podzemí. Dva pracovníci jdou pěšky Dědičnou štolou hledat kolegy. Po cca 1200 metrech nalézají vykolejené vozy v kolejisti. V důsledku silných kouřů přerušují hledání a podle havarijního plánu informují závodního dolu a dispečink Tyrol. Nejistě je, kde zůstali dva pracovníci, kteří byli zaměstnáni na sýpce vápence. Dále není známo, kde se nachází 5 pracovníků, kteří v jámě Justin na 13. patře byli zaměstnáni zabezpečovacími pracemi. Ve štole Maxim jsou pohřešováni další dva pracovníci, kteří byli zaměstnáni revizemi mezi 4. a 5. patrem. Následuje vyhlášení

poplachu a podpora zásahu dispečinkem Tyrol. Záchranáři ze vzdálených ZBZS Breitenau, Salinen a Bad Bleiberg jsou do Bad Häringu dopravováni vrtníky rakouské spolkové armády.

Po příjezdu na základnu cvičení v Bad Häringu četa HBZS Ostrava dostala příkaz společně s četou z německého Wismutu k vyproštění dvou osob ze závahu v podzemí a jejich transport na povrch. Vedoucí cvičení určil pro zasahující čety průvodce, báňského záchranáře z místní báňské záchranářské stanice Tyrol, který doprovázel zásahové čety k místu nehody. Čety HBZS Ostrava a Wismutu byly převezeny automobily místního požárního sboru ke vstupu do podzemí bývalého dolu, ke štole „ROHMÜHLENSTOLLEN“.

Po nasazení pracovních dýchacích přístrojů a kompletaci potřebného materiálu na vyproštění a transport postižených byly čety převezeny na místo nehody pomocí kolejové dopravy do staničení cca 1 200 m. Tam po krátkém průzkumu našli dva částečně zasypané zaměstnance. Po vyproštění a ošetření zahájili společný transport v nosítkách. V první fázi transportu ručně a poté pomocí kolejové dopravy až k ústí štole, kde již čekala zdravotní záchranářská služba a oba zranění pracovníci jim byli předáni.

Dvě hodiny a padesát minut trvající zásah byl prováděn v nasazených dýchacích pracovních přístrojích BG 4 - HBZS Ostrava a tréninkových MSA Air Elite - Wismut.

Po ukončení zásahu byly čety převezeny zpět na základnu automobily místního požárního sboru a bylo nahlášeno vedoucímu cvičení spl-

Četa HBZS Ostrava s průvodcem GRUBENWEHR TYROL po zásahu.

nění příkazu. Ostatní čety zasahovaly s různými příkazy na jiných místech v podzemí a vystřídal se všech třináct zúčastněných čet, které dohromady vyprostily a ošetřily 13 postižených.

Po návratu poslední čety na základnu bylo předneseno vyhodnocení celého cvičení báňských záchranářů, zdravotníků, vojáků a hasičů a poděkování za profesionální přístup všech zúčastněných. Cvičení proběhlo bez úrazu a mimořádné události na vysoké profesionální úrovni. Celá akce splnila účel, výměnu zkušeností, poznání používané záchranářské techniky a vybavení v jiných zemích EU a možnost jednotného dorozumívání se při možném společném zásahu při mimořádné události v jakémkoli státu. Vedoucí ZBZS Wismut projevil zájem o návštěvu HBZS v Ostravě s cílem výměny zkušeností při výcviku a zásazích.

Text: Ing. Ladislav Békeš a Václav Smička

Foto: autor

Z jednání Štábu BZS ČR

Organizací podzimního zasedání konaného 8. a 9. listopadu 2018 byla pověřena HBZS Ostrava. Jednání zahájil a řídil předseda Štábu Václav Pošta. V úvodu předal ředitel odboru hornictví na ČBÚ Radim Mžyk bývalému dlouholetému hlavnímu mechanikovi na HBZS Ostrava Rudolfu Apfenthalerovi, Zlatou pamětní medaili ČBÚ jako výraz uznání za jeho celoživotní přínos pro báňskou záchrannou službu a bezpečnost práce při příležitosti jeho devadesátých narozenin.

Při kontrole plnění úkolů z minulého jednání bylo konstatováno, že byly splněny v termínu. V další části informovali ředitelé HBZS a vedoucí ZBZS o zásahových a komerčních aktivitách stanic. MUDr. Lvončík a Ing. Janko z Karvinské hornické nemocnice prezentovali výsledky testů ověřování fyzické připravenosti báňských záchranářů. Konstatovali, že v minulosti bylo dosahováno více nadprůměrných výsledků, což bylo asi dáno zvýšenou motivací. Plnění kritérií stanovených v roce 2002 se v současné době stává obtížnějším z důvodu jak zhoršování se věkové struktury báňského

záchranného sboru, tak i co se týká životních návyků. V diskuzi bylo ze strany ředitelů HBZS navrženo změnit rozdělení stávajících věkových kategorií, případně rozdělení na používatele DP a skupinu co DP nepoužívají. Celá tato problematika bude dále řešena.

Vít Svaty z HBZS Praha zdůvodnil návrh na doplnění funkce průvodce do vyhlášky ČBÚ o BZS. Tento návrh byl v diskuzi odmítnut, s tím, že postavení průvodce může být dostatečně vymezeno ve Služebních řádech. Radim Mžyk seznámil s návrhem nově připravovaného Rozhodnutí o působnosti HBZS, které by mělo vstoupit v platnost od nového roku. Tímto Rozhodnutím se mimo jiné zruší i Rozhodnutí o prvovýjezdech. Dále vysvětlil systém fungování Národní soustavy kvalifikací. Co se týká báňské záchranné služby, tak se nemusí žádat o autorizaci. Školení a výcvik se může nadále provádět tak, jak je dáno vyhláškami a předpisy pro BZS.

V další části jednání byly projednány návrhy ředitelů HBZS na udělení vyznamenání ZZK. Návrhy byly jednohlasně doporučeny ke schválení.

O novinkách v technickém vybavení na HBZS Ostrava informoval Ing. Jaroslav Provázek. V důsledku postupného končení užité doby u sebezáchranných přístrojů OXY K50S budou nasazovány nové přístroje. V laboratoři a na záchranářích byly otestovány přístroje OXY 6000 a 1 PVM KS. Vybrány je typ 1 PVM KS, jehož výhodou je rychlejší spuštění a nižší hmotnost. Má životnost 10 roků. V současné době je v OKD v používání 8878 ks sebezáchranných přístrojů z toho 229 na převybavovacích stanovištích. Výměna bude zahájena v březnu 2019 na Dole ČSM dodávkou 5 000 ks. Příští rok proběhne další etapa šestiletých revizí BG4. Do konce roku 2018 budou na HBZS Ostrava dodána nová výjezdová vozidla. Změní se jejich koncepce. Bude v nich jen základní vybavení pro výjezd. Speciální vybavení (lezecká, vyprošťovací a hasící technika) bude přepravováno v novém výjezdovém autě. Firma ZAM modernizovala záchranářský telefon.

Na závěr jednání byly stanoveny úkoly do příštího zasedání, jehož organizací byla pověřena HBZS Hodonín.

Autor: Václav Smička

V Lomu si připomněli oběti důlního neštěstí na Dole Kohinoor I

Na městském hřbitově v lomu u Mostu dne 14. 11. 2018 proběhl pietní akt za oběti druhé největší katastrofy na Mostecku.

Zástupci Hlavní báňské záchranné stanice Most, Spolku severočeských havárií, těžebních společností, představitelů měst a obcí, dalších institucí a veřejnosti si připomněli památku oběti havárie, která si 14. listopadu 1946 vyžádala 52 lidských životů. Neštěstí na lomsčském hřbitově připomíná pomník, jsou zde uloženy i ostatky osmadvaceti obětí.

Čestná stráž u pomníku v Lomu, foto Ing. Slabák Radim

Havárie se odehrála ve východním poli revíru Mořic, spadající pod Důl Kohinoor. Ve 3 hodiny a 45 minut po půlnoci, dne 14. listopadu 1946, došlo v hloubce 430 m k náhlému výbuchu, jenž údajně vyrazil z několika komor současně a okamžitě se rozšířil přílehlými chodbami na všechna pracoviště tohoto revíru.

V den neštěstí pracovalo v revíru Mořic 56 havárií, z nichž se zachránili jen čtyři, a to jen díky tomu, že se v okamžiku výbuchu nacházeli značně vzdáleni od centra výbuchu. Z 52 usmrčených havárií bylo 38 stálými zaměstnanci Dolu Kohinoor, 7 německých válečných zajatců a 7 trestanců z nápravného zařízení v Libkovicích.

Jako nejpravděpodobnější příčina, byl stanoven výbuch stařinové třaskavé atmosféry v komoře č. 4, kde byla její zadní stěna směrem ke stařinám provalena do staré nevyrubané komory z první horní lávky. Jako nejpravděpodobnější příčina iniciace, byl určen odstřel trhaviny v uvedené komoře.

Na Dole Kohinoor došlo během jeho existence ke zhruba desítkě důlních havárií, přičemž ta nejničivější se stala právě v roce 1946.

Autor článku: Ing. Slabák Radim

Blahopřání k devadesátinám

27. října 2018 se dožil v plné svěžesti devadesátiletý zaměstnanec HBZS Ostrava Rudolf Apfenthaler. Svoji profesní dráhu zahájil vyučením v oboru zámečnická a následným absolvováním Vyšší průmyslové školy strojní v Písku. V říjnu 1950 nastoupil základní vojenskou službu k vojenským pomocným technickým praporům na Důl Hedvíka v Petřvaldu, kde pracoval jako horník. Od konce roku 1954 získával zkušenosti v technických funkcích na dolech Jan Šverma a Ludvík v OKR. V únoru 1956 absolvoval kurz báňského záchranáře a zúčastnil se likvidační řady závažných důlních nehod.

Ředitel odboru hornictví na ČBÚ Radim Mžyk předává Rudolfu Apfenthalerovi „Zlatou pamětní medaili ČBÚ“ jako výraz uznání za celoživotní přínos pro báňskou záchrannou službu a bezpečnost práce v hornictví.

V dubnu 1963 nastoupil na Hlavní báňskou záchrannou stanici v Ostravě do funkce zástupce hlavního mechanika. V březnu 1964 převzal funkci hlavního mechanika HBZS Ostrava, kterou vykonával do odchodu do starobního důchodu v listopadu 1984. Měl velký podíl na zkoušení a zavádění nové záchranářské techniky, zejména zavádění dýchacího přístroje BG 174. Byl uznávaným odborníkem v oblasti záchranářské logistiky. Často také přispíval do listovky Záchranář. Díky svým jazykovým znalostem se aktivně podílel na rozvoji mezinárodní spolupráce báňských záchranných služeb.

I po odchodu do starobního důchodu využíval svoje bohaté praktické zkušenosti a jazykové znalosti. Dva roky pracoval na úseku bezpečnosti práce v Těžebně úpravárenském komplexu Krivoj Rog na Ukrajině a po návratu pak jako regionální zástupce firmy Dräger. Za své zásluhy byl několikrát vyznamenán rezortními a záchranářskými vyznamenáními. Naposledy stříbrným Záchranářským záslužným křížem v roce 2000 a v roce 2018 Zlatou pamětní medaili ČBÚ.

K významnému životnímu jubileu přejí hodně zdraví, štěstí a spokojenosti kolegové, spolupracovníci a kamarádi – báňští záchranáři.

Autor: Václav Smička

ZÁCHRANÁŘ * čtvrtletník pro báňské záchranáře a vedoucí techniky důlních závodů * vydává OKD, HBZS, a. s., Ostrava-Radvanice * redakční radu řídí ing. J. Kasper, členové P. Melicher, S. Tošenovský, ing. Z. Pavelek PhD., ing. J. Provázek, J. Španihel * redakce a administrace OKD, HBZS, a. s., Lihovarská 10, 716 00 Ostrava-Radvanice *

* Tisk: MORAVAPRESS, s.r.o., Cihelní 3356/72, 702 00 Ostrava-Přívov * Toto číslo vyšlo 7. 1 2019 *

* Reg. zn.: MK ČR E 12766 * BEZPLATNĚ